СТАНОВИЩЕ

от

доц. д-р Антоанета Стоянова, ИУ-Варна

Член на Научното жури, определено със Заповед на ректора на ВСУ „Черноризец Храбър“ № 596 от 29.09.2026 г.

Относно дисертационния труд на г-н ЛИОР ЯКОВ АГАЙ за присъждане на образователната и научна степен „доктор“ по професионално направление 3***.8. „Икономика“***, докторска програма „***Политическа икономия***“.

Тема: „Приложение на теорията на игрите и поведенческия икономикс в процесите на обществени поръчки“ (Application of Game Theory and Behavioral Economics in Public Sector Procurement Processes).

1. Оценка на резултатите и приносите на кандидата

Работата ясно демонстрира познанията на автора по изследвания значим икономически проблем, като показва: как оповестената ценова информация се свързва с продължаващото участие на оферентите и с професионалната преценка за приемливостта на цената. Темата е релевантна към съвременните икономически условия като обвързва управлението на публичните ресурси със стимулите на участниците и условията за устойчива конкуренция.

Оценявам положително съчетаването на игрово-теоретичната интерпретация на стратегическото взаимодействие с поведенческия анализ на ценовото закотвяне. Началната цена, прогнозната стойност и липсата на ценова котва са разграничени като различни информационни среди. Така ценовата референция се анализира като елемент от дизайна на процедурата, който може да ориентира пазара и да влияе върху очакванията на участниците.

Емпиричната основа включва административен масив от 211 наблюдения на равнище оферент и сценарно проучване с 65 валидни професионални отговора.

Провеждането на отделни анализи е обосновано от различните аспекти, които се измерват. Сегментът с прогнозна стойност показва най-високо задържане, а най-ясните междугрупови различия в анкетата са при долните ценови прагове. Резултатите подкрепят хипотезите в границите на избрания дизайн.

Оценявам положително разграничаването на асоциациите от причинните ефекти. Отчитат се непълните контролни променливи, целевият подбор и ограниченията за обобщаване извън изследваната среда в Израел. Това прави изводите по-защитими.

Приемам като съществени представените научни и научно-приложни приноси, представени в разработката, защото отчитат следните резултати:

Първо, интегрираната теоретична рамка обогатява съществуващите знания, като свързва стратегическата информационна функция на ценовата котва с ролята ѝ на поведенческа референтна точка. Приносът се състои в систематизирането и съвместното тълкуване на тези механизми в контекста на обществените поръчки.

Второ, адаптирането на стойността на оферента през жизнения му цикъл (Bidder Lifetime Value - BLV) и измерителя на ценовата чувствителност на Van Westendorp Price Sensitivity Meter – PSM представлява методологично обогатяване. BLV служи за сегментен анализ на продължаващото участие, а PSM структурира професионалните възприятия за ценови граници. Функциите на тези инструменти се разграничават от постигането на бюджетни икономии и от автоматичното определяне на цената за възлагане на договор.

Трето, получените емпирични резултати допълват знанията за връзката между ценовата среда, участието в процедури и професионалната ценова преценка. Тяхната научна стойност се корени в установените различия и в ясно очертаните граници на тяхното обяснение, без да се претендира за наличие на универсална причинно-следствена връзка.

Четвърто, моделът Anchor-Driven Procurement Value Model (ADPVM) има научно-приложен характер. Той обединява диагностични инструменти, проверки за чувствителност и управленски защитни механизми в рамка за подпомагане на вземането на решения. Оценявам положително включването на независима проверка на разходите, механизъм за проследимост (одиторска следа) и гаранции за равно третиране, както и разграничаването на аналитичните показатели от оценката на отделните оферти.

Считам, че тези приноси допринасят за развитието на научното познание и отчитам тяхната практическа приложимост.

Публикациите по дисертацията покриват минималните наукометрични изисквания определени от действащите изисквания на ЗРАС. Посочените публикации, включително две самостоятелни по BLV и PSM, подкрепят представянето на получените резултати пред научната общност.

2. Критични оценки и препоръки

Имам две препоръки за последващо развитие на изследването.

Първата е моделът ADPVM да бъде подложен на независима валидация чрез използване на данни от други възложители и категории обществени поръчки, като се включат контролни променливи за мащаба, сложността и вида на процедурата. Това би позволило в бъдещи изследвания да се оцени устойчивостта на установените връзки, както и приложимостта на модела извън рамките на първоначалния набор от данни.

Втората препоръка е бъдещото сценарно проучване да отдели влиянието на институционалното обозначение на ценовата котва от влиянието на нейната числова стойност, (например чрез сравнение при еднакви стойности и различни обозначения).

Тези препоръки очертават възможности за надграждане на получените резултати. Те не намаляват качеството и количеството на изведените приноси в

рамките на посочените условия, тъй като ограниченията са изрично отчетени и резултатите са интерпретирани съобразно тях. Те не променят положителната ми оценка.

3. Становище за наличие или липса на плагиатство в дисертационния труд

В предоставените ми дисертация и автореферат не откривам признаци за неправомерно присвояване на чужди резултати, а представените теоретични постановки са придружени с коректно представени позовавания. Дисертацията може да се разглежда като самостоятелен труд на автора. Не са постъпвали и не съм получавала сигнали за плагиатство или нарушения на етичните принципи.

4. Заключение

Логическата връзка между изследвания проблем, методологията, емпиричния анализ и приложната рамка, наред с добре обоснованите заключения, ми дават основание да заключа, че дисертацията отговаря на изискванията за положителна оценка на научната и приложната стойност на изследването за присъждане на образователна и научна степен „доктор“.

Давам ПОЛОЖИТЕЛНА оценка на дисертационния труд на ЛИОР ЯКОВ АГАЙ и препоръчвам на Научното жури ДА ПРИСЪДИ на ЛИОР ЯКОВ АГАЙ образователната и научна степен „доктор“ по професионално направление 3.8. „Икономика“, докторска програма „Политическа икономия“.

Дата: 16.10.2026 г.

Изготвил становището: Подпис: ……

доц. д-р Антоанета Стоянова